

Gradivo za novinarje ob predstavitvi strokovne monografije o šmarnici

Društvena zidnica na Liscu, 11. 9. 2019

Izdajatelj strokovne monografije

- Izdajatelj strokovne monografije je Občina Trebnje. Nastala je v okviru projekta *Zdravo z naravo*, ki ga sofinancirata Evropska unija iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), pristop LEADER, in Lokalna akcijska skupina Suhe krajine, Temenice in Krke (LAS STIK).
- Nosilec projekta je Društvo vinogradnikov »Lisec« Dobrnič s partnerji Občino Trebnje, Bosepo d.o.o. z Lisca, Društvo vinogradnikov Dolenjske Toplice in Vinogradniško-sadjarsko turistično društvo Debeli hrib.

Kakšen je pomen strokovne monografije

- Strokovna monografija o šmarnici je prva celovita študija o samorodni trti šmarnici na Slovenskem. V monografiji so avtorji prispevkov ovrgli neupravičen stereotip o njeni škodljivosti za človekovo zdravje zaradi vsebnosti metanola.

Kaj je vsebina strokovne monografije?

- V monografiji so objavljeni trije prispevki, ki z medicinskega, enološkega in kemijskega ter kulturnozgodovinskega vidika predstavljajo značilnosti samorodne trte šmarnice, njeno zgodovino, rojstvo stereotipa o njeni škodljivosti, odnos Slovencev do uživanja vina iz samorodnic ter zakonodajo, ki preprečuje sajenje samorodnic in izdelavo vina iz njih. V prvem prispevku dr. **Majda Zorec Karlovšek**, sodna izvedenka za forenzično toksikologijo utemeljuje in argumentira na podlagi številnih raziskav, da pitje šmarnice nima neposrednega vpliva na človekovo zdravje in obnašanje zaradi vsebnosti metanola. Na njegovo zdravje in počutje bolj vplivajo druge sestavine v vinih, zlasti navadni alkohol. **Dr. Mitja Kalar in dr. Jernej Iskra**, izredna profesorja

z Oddelka za kemijo in biologijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo predstavljata rezultate analize vsebnost metanola v vzorcih mošta šmarnice, ki so bili odvzeti iz vinogradov na Liscu v Suhi krajini. Njuni rezultati govorijo o tem, da je vsebnost metanola v šmarnici nekoliko višji kot to velja za bela sortna vina, vendar še vedno v mejah dovoljenih količin, ki jih predpisuje Evropska unija. **Mag. Dušan Štepec** pa v monografiji predstavlja razloge za uvedbo samorodnic v vinogradništvu in naš odnos do njih, ki je od dvajsetih let 20. stoletja dalje izrazito negativen, zlasti s strani vsakokratne oblasti in vinogradniške stroke.

Urednik monografije

- Urednik monografije je mag. Dušan Štepec, znani dolenski etnolog, ki je uspel z izjemnimi soavtorji pripraviti monografijo z interdisciplinarnim pogledom na fenomen šmarnice na Slovenskem.

Avtorji prispevkov

- Izred. prof. dr. **Jernej Iskra**, Katedra za organsko kemijo, Oddelek za kemijo in biokemijo, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Ljubljani
- Izred. prof. dr. **Mitja Kolar**, Katedra za analizno kemijo, Oddelek za kemijo in biokemijo, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Ljubljani
- Dr. **Majda Zorec Karlovšek**, sodna izvedenka za forenzično toksikologijo
- Mag. **Dušan Štepec**, univ. dipl. etnolog in kulturni antropolog ter prof. umet. zgodovine

Pet ključnih ugotovitev

- Uživanje šmarnice zaradi vsebnosti metanola nima neposrednega vpliva na človekovo zdravje in obnašanje, na njegovo zdravje in počutje bolj vplivajo druge sestavine v vinu, zlasti alkohol.
- V šmarnici, ki je bila analizirana v monografiji, je vsebnost metanola sicer višja kot to določa naša zakonodaja za bela sortna vina (150 mg/l) vendar nižja od vrednosti, ki je določena za rdeča sortna vina (300 mg/l).

- Vsebnost metanola v analizirani šmarnici je bila znotraj dovoljenih vrednosti, ki jih dovoljuje Evropska unija za sortna vina (400 mg/l).
- Stereotip o škodljivosti šmarnice za zdravje človeka se je rodil v dvajsetih letih 20. stoletja, v času gospodarske krize, saj je proizvodnja vina iz samorodnic postala konkurenca proizvodnji sortnega vina.
- Vinska zakonodaja prepoveduje proizvodnjo vina iz samorodnih trt, kljub vsemu pa lahko iz šmarnice pridelujemo fermentirano alkoholno pijačo iz grozdja šmarnice.

Pripravil:
mag. Dušan Štepec

